

▶ ІСТОРІЯ

ЙОГО НАЗИВАЛИ ВЛАДЗЬО

За національністю Володимир Мендлик – чех, мешкав у Малині. Відомо, що це село спіткала велика трагедія. Дорослі тоді говорили, що німці з поляками спалили Малин за те, що там із млина зі складу було забрано однієї ночі зерно. Велася мова, що то вчинили упівці. Потім розповідали, що то під маркою упівців зерно вивезли головорізи полковника-енкаведиста Медведева, який стояв зі своїм загonom у Цуманських лісах. Ці розмови велися влітку 1943 року після Малинської трагедії. Але ось уже в наш час в одній із газет прочитав, що німці так вчинили з Малином через те, що в селі був чималий осередок ОУН. Хоч у це я не вірю, бо якихось активних значних дій той осередок, якщо він і був, не проводив.

Та розповідь моя не про Малин, як село, і його трагедію, а про його тодішнього мешканця, доля якого пов'язана з трагедією. За спеціальністю він був ветеринарним лікарем. Про нього знала велика округа. По нього їхали з далеких сіл. Пригадую: ще за По наш батько двічі його привозив до хворих коней та свиней. Обидва рази він допоміг – тварини одужали. Часто бував і у нашого сусіда на Калинівці Семена Боярчука. То був багатий господар, мав 36 га землі і тримав велике господарство. Словом, Володимир Мендлик для всіх був поважною і бажаною людиною.

Під час тієї страшної трагедії біда не оминула і його. У польському батальйоні, який допомагав німцям палити село, були поляки з тієї округи і вони знали В.Мендлика не просто, як людину, але як доброго фахівця-ветеринара. Його разом із сім'єю вели на страту. Тоді один із поляків звернувся до німців і сказав, що то дуже добрий фахівець з ветеринарії. Німці його вивели з колони і залишили біля себе, а сім'ю відправили разом з іншими на страту. Мендлику довелося бачити, чути пекельні муки своїх рідних та земляків.

Коли німці завершили криваву «роботу», то вирушили на постій в Олику. Із собою везли велику валку награваного добра, а також чималу череду худоби. Для нагляду за худобою призначили В.Мендлика і ще кількох чехів, яких з невідомих причин не знищили. А вартовими біля них поставили поляків. У той день до обіду була дуже гарна погода. Після обіду почало трохи захмарюватися. Коли колона підійшла до Довгошиїв, розпочалася гроза, яка супроводжувалася зливою. Автомашини грузли в болоті, німці стривожилися, бо боялися на ніч залишитись у селі. Та дощ перестав і колона поволі просувалася до Олики. Погоничі з худобою добралися до села вже вночі. Коней та корів заганяли у стайні та хліви господарства князя Радзівіла.

За полоненими чехами наглядали поляки, а німці перебували у замку. Володимир Мендлику вночі вдалося втекти від наглядачів. Місцевість він знав добре. Пройшов село Жорнище і ще поночі прийшов у Калинівку до нашого сусіда Семена Боярчука, з яким добре був знайомий. Там затримався деякий час, посидів, відпочив. Розповів про побачене і пережите. Йому пропонували поїсти. Подякував, відмовився. Почало розвиднятися і він зібрався та пішов до свого села на попелище, де вже ніхто його не чекав, не виглядав, бо живим там мало хто залишився.

На другий день після трагедії до Малина поверталися його мешканці, що залишилися живими. Пішли туди люди і з сусідніх сіл. Не з метою мародерства (про це не могло бути мови!), а подивитися, що там натворили кати-недолюдки. Ходив туди того ранку і мій рідний дядько (батьків брат). Довго там не витримав: страшно було дивитися на злодіяння ворогів. Потім він розповідав про побачене.

Розповідали, що з навколишніх сіл зійшлися люди і, віддавши шану, поховали останки невинних жертв у братській могилі. Було там велике траурне віче. Була і триразова сальва, здійснена підрозділом УПА.

Володимир Мендлик разом з іншими чехами, що залишилися живими, продовжував мешкати у Малині. А потім, з другим приходом «визволителів-советів» вони виїхали у Чехословаччину. Та щороку, у річницю Малинської трагедії, 12 липня вони приїжджають до братської могили своїх рідних на поминальну молитву. Одного разу у 50-х роках минулого століття мені довелося бачити їх у Луцьку, коли вони двома автобусами їхали до Малина. Володимира Мендлика того разу не було. На моє запитання відповіли, що він занедужав. Хорошою він був людиною, а тому заслуговує на вшанування добрим словом, нашою пам'яттю.

Олексій СЛАБЕЦЬКИЙ, м.Київ.